בס"ד

"הדף היומי לתולדותינו"

יום ד', כ"ח בניסן תשס"ט (22 באפריל)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

היום 43 יום, שהם ששה שבועות ויום אחד לעומר.
הרחמן הוא יחזיר לנו עבודת בית המקדש למקומה, במהרה בימינו אמן. סלה.

"מֵאֵת ה' הָיְתָה זֹּאת הִיא נִפְלָאת בְּעֵינֵינוּ!" [תהלים קי"ח 23]

"כשם שהטבור נתון באמצע הגוף, כך ארץ ישראל נתונה באמצע העולם, וירושלים באמצעיתה, ובית המקדש באמצע ירושלים." [מדרש תנחומא]

"מגלגלין זכות ליום זכאי..." [מסכת תענית כ"ט.]

יש ימים מיועדים לכתחילה לגדלות. אחד מהם הוא **ראש חודש ניסן**, בו [לפי דעה אחת] נבראו שמיים וארץ. אך לימים היה לראש החודשים שלנו, ובו הוקם המשכן במדבר. יום אחר הוא יום **כ"ה בכסלו** – בו הושלם מלאכת הרכבת המשכן במדבר, ודורות רבים לאחר מכן "חנו" בו המכב"ים בזמן מלחמתם נגד היוונים ועוזריהם, וחנכו את המקדש מחדש. יום זכאי נוסף – הוא היום, **כ"ח באייר**. מקובל לומר כי שחרור שטחי
ארץ-ישראל מעול הכיבוש הערבי הוא אחד התוצאות של מלחמת ששת-הימים בשנת תשכ"ז [1967-5727]. אך לפי הבנתנו, אפשר לומר שהוא היה **הסיבה** למלחמה – לא מבחינת בני-אדם, [על כך למדנו אתמול], אלא מבחינת תכנית-העל לבניית ארץ-ישראל לעם ישראל. בדרך דומה אפשר לראות את מלחמת העולם הראשונה – בקריסת האמפיריות הגדולות וייצור מדינות חדשות תחתן – כהכנת התשתית להשבת עם ישראל לארצו, וכן המשך אירועי המאה האחרונה.

שחרורה של ירושלים הוא המשך של רצף של אירועים שחלו ביום זה בתולדותינו:
- התנהלה **מלחמת ישראל בעמלק** (בערב שבת) כ- 6 שבועות אחרי יציאת מצרים,
- שמואל הנביא ודוד המלך ישבו ברמה, עירו של הנביא, **לברר את מקומו של בית המקדש**,

היום, **כ"ח באייר**, בשנת תשכ"ז(1967-5727), **חטיבת** המילואים של **הצנחנים**, בפיקודו של אל"מ מוטה גור, **פרצה** בשעות **הבוקר דרך שער האריות**, בצידה המזרחי של העיר העתיקה, ושחררה את הכותל המערבי ואת הר הבית. היתה זו נקודת השיא של המלחמה. שלוש המלים הבלתי-נשכחות, "**הר הבית בידינו**", הרטיטו את כל הלבבות. [ספר המאה/ישראל
50] בשנים הארוכות מאז קום המדינה בשנת תש"ח(1948-5708), סירבו הערבים לתת לאף יהודי להכנס שוב לחלק העיר שהיה בשליטתם למרות הסכמתם לכך בהסכמי

"כִּי לֹא-יִטֹּשׁ ה' עַמּוֹ וְנַחֲלָתוֹ לֹא יַעֲזֹב." [תהלים צ"ד 14]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **רביעי**
בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום **חגיגי** לכל בית ישראל!
הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

יום ד', כ"ח בניסן תשס"ט (22 באפריל)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

הפסקת-האש. שלא נזכיר את ההרס שעשו לכל הבניינים שלנו וגם לבתי הקברות בנסיונם למחוק כל זכר של היישוב היהודי שם. ועדיין הם מנסים...

§§§

שחרורה של ירושלים הוא המשך רצף של אירועים שחלו ביום זה בתולדותינו:
-התנהלה **מלחמת ישראל בעמלק** היום, כ-6 שבועות אחרי יציאת מצרים,
-שמואל הנביא ודוד המלך ישבו ברמה, עירו של הנביא, **לברר את מקומו של בית המקדש**,
-נפטר **שמואל הנביא** (לפי דעה אחת. רוב הדעות מציינים מחר, כ"ט בחודש, כיום פטירתו)
-**הרמב"ם** כתב ספר תורה מוגה מהספר שהיה במצרים ואח"כ מצא שהוא שווה להעתק כתב-היד של עזרא הסופר, וקבע ביום זה משתה ושמחה כל שנה ושנה,
-עלה ארצה **הרב אברהם יצחק הכהן קוק** בשנת תרס"ד(1904)

ירושלים של זהב

אחד המורים הגדולים ביותר לקדושת האהבה הוא רבי עקיבא. רבי עקיבא שחי במאה הראשונה לספירה והיה ילד כשבית המקדש השני נחרב על ידי הרומאים, ידוע בכך שעד גיל ארבעים לא למד תורה כלל. הוא היה רועה צאן ועסק במלאכות שונות לפרנסתו. הסיפור על רחל, אשת הבוס העשיר שלו – כלבא שבוע – שהתאהבה בו ובחרה לחיות איתו חיי אהבה ולוותר על הונו של אביה, ידוע ומפורסם. רחל חיה עם עקיבא חיי עוני ועודדה אותו ללכת ללמוד תורה. עקיבא הלך בגיל ארבעים, הצטרף לכיתה של ילדים קטנים והחל ללמוד הכל מהתחלה. רחל אשתו עודדה אותו ועמדה לצידו כל הדרך, והוא הפליג באהבתה ואהבת התורה גם יחד.

הם גרו במתבן, ובכל בוקר היה עקיבא פולה קש משערה של אהובתו. "אילו היה בידי היתי מביא לך ירושלים של זהב" אמר לה עקיבא, ונעמי שמר עשתה מזה שיר אחרי מלחמת ששת הימים. אבל עקיבא התכוון לומר שהיה קונה לאשתו תכשיט גדול של זהב בצורת העיר ירושלים, תכשיט שהיה ידוע באותם זמנים והיה יקר מאד. ברבות הימים, כשרבי עקיבא נהיה עשיר גדול ורב גדול גם יחד, נשארה גם אהבתו גדולה, והוא הביא לרחל ירושלים של זהב.

תלמידיו הצטדקניים לא הבינו מה פתאום מבזבז רבם כל כך הרבה כסף על תכשיטי נשים, אבל הוא ידע למה.

רחל היא שעודדה את עקיבא ללכת ולהקדיש עצמו לתורה במשך שתים עשרה שנים רצופות – כמנהג הבחורים הצעירים באותם ימים – מבלי לבקר בבית כלל. ועקיבא הלך. הוא הסתופף

"כִּי לֹא-יִטֹּשׁ ה' עַמּוֹ וְנַחֲלָתוֹ לֹא יַעֲזֹב." [תהלים צ"ד 14]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **רביעי**
בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום **חגיגי** לכל בית ישראל!
הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

יום ד', כ"ח בניסן תשס"ט (22 באפריל)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

בצלם של גדולי חכמי התורה של דורו – רבי אליעזר בן הורקנוס ורבי יהושוע בן חנניה, נציגיהם של בית שמאי ובית הלל, ולמד משניהם.

לאחר שתים עשרה שנים שלא ביקר בביתו ולא ראה את אשתו, מספר לנו התלמוד, הוא עשה סוף סוף את דרכו חזרה הביתה. כשהגיע לביתו לא נכנס מיד פנימה – כי כפי שנראה בהמשך רבי עקיבא הוא אומן גדול בנושא של כניסות ויציאות מכל הסוגים, הוא זה שיודע להכנס ולצאת היטב – ולכן הוא עומד ומקשיב. הוא שומע את רחל אשתו מדברת עם אחד השכנים. הם כנראה יודעים כבר שרבי עקיבא עושה את דרכו חזרה ומצפים לבואו. רבי עקיבא שומע איך השכן אומר לה, איזה מין איש יש לך, שתים עשרה שנים עזב אותך לבדך גלמודה ולך לרוחניות שלו. ורחל עונה לאותו שכן ואומרת אילו שמע בקולי היה נשאר שם עוד שתים עשרה שנים נוספות. רבי עקיבא שומע, מַפְנים ומבצע. הוא סב על עקיביו מבלי להכנס ולומר אפילו שלום, וחוזר לבית המדרש של רבותיו.

רבים מאתנו מזדעזעים מצורה שכזו של יחסים. האם זו אהבה? האם רבי עקיבא מבין משהו באהבה, ישאלו רבים מאתנו, ובצדק.

הסיפור הידוע מספר שלאחר עשרים וארבע השנים הרצופות של הלימוד האינטנסיבי, חזר רבי עקיבא לעירו כמנהיג ומורה גדול, כשעשרים וארבעה אלף תלמידים כרוכים אחריו. הוא כבר היה עשיר והביא לרחל אשתו את אותה "ירושלים של זהב" שהבטיח לה כשהיו זוג צעיר וחיו בדירת חדר שכורה עם מזרונים מקש.

רחל יצאה לקראתו והתנפלה אל מול רגליו. תלמידיו בקשו לדחוף אותה הצידה כי לא הכירו אותה כלל, אבל רבי עקיבא גער בהם ואמר להם, "הניחוה! (התורה) שלכם ושלי שלה היא!" כלומר – הכל הכל בזכותה.

על-פי המסורת הנוצרית, שער הרחמים הוא השער דרכו נכנס ישו לירושלים, ולכן הוא נקרא בפי הנוצרים "שער הזהב". המסורת גם מספרת כי דרך השער נכנס הקיסר הביזנטי הרוקלוס לאחר כיבוש העיר מיידי הפרסים במאה השביעית (מעט לפני שהעיר נכבשה על-ידי המוסלמים).

"כִּי לֹא-יִטֹּשׁ ה' עַמּוֹ וְנַחֲלָתוֹ לֹא יַעֲזֹב." [תהלים צ"ד 14]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **רביעי**
בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום **חגיגי** לכל בית ישראל!
הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

בס"ד

"הדף היומי לתולדותינו"

יום ד', כ"ח בניסן תשס"ט (22 באפריל)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

המסורת היהודית מספרת כי דרך שער הרחמים יכנס המשיח לירושלים, ויביא עמו את הגאולה. הסולטאן סולימאן, ששמע על מסורת זו, החליט למנוע את ביאת משיח היהודים על-ידי חסימת השער, ועל ידי הקמת בית קברות מוסלמי גדול מולו (המשיח הרי כוהן, וכוהן לא יכול לעבור בתוך בית קברות...).

"כִּי לֹא-יִטֹּשׁ ה' עַמּוֹ וְנַחֲלָתוֹ לֹא יַעֲזֹב." [תהלים צ"ד 14]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **רביעי**

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום **חגיגי** לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

יום ד', כ"ח באייר תשע"א (01 ביוני)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

אויר הרים צלול כיין וריח אורנים
נישא ברוח הערביים עם קול פעמונים
ובתרדמת אילן ואבן שבוייה בחלומה
העיר אשר בדד יושבת ובליבה חומה

ירושלים של זהב ושל נחושת ושל אור
הלא לכל שירייך אני כינור

איכה יבשו בורות המים, כיכר השוק ריקה
ואין פוקד את הר הבית בעיר העתיקה
ובמערות אשר בסלע מיילולות רוחות
ואין יורד אל ים המלח בדרך יריחו

ירושלים של זהב...

אך בבואי היום לשיר לך ולך לקשור כתרים
קטונתי מצעיר בנייך ומאחרון המשוררים
כי שמך צורב את השפתיים כנשיקת שרף
אם אשכחך ירושלים אשר כולה זהב

ירושלים של זהב...

חזרנו אל בורות המים, לשוק ולכיכר
שופר קורא בהר הבית בעיר העתיקה
ובמערות אשר בסלע אלפי שמשות זורחות
נשוב נרד אל ים המלח בדרך יריחו

ירושלים של זהב...

[מילים ולחן - נעמי שמר]

לקשור כתרים לירושלים, אומרת נעמי שמר, מקביל לקשירת כתרי אותיות לתורה.
זוהי הפעם השניה בשיר בה מופיע הקשר למדרש הקשור בר' עקיבא. בפעם הראשונה זהו המדרש על התכשיט ירושלים של זהב שהעניק ר' עקיבא לאשתו. משל לאהבת אמת בין בני זוג השמים בראש ערכיהם את ירושלים ואת לימוד התורה. ובפעם השניה, כאמור, מדרש זה.

"כִּי לֹא-יִטֹּשׁ ה' עַמּוֹ וְנַחֲלָתוֹ לֹא יַעֲזֹב." [תהלים צ"ד 14]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **רביעי**
בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום חגיגי לכל בית ישראל!

יום ד', כ"ח באייר תשע"א (01 ביוני)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

למה דווקא ר' עקיבא זוכה אצל נעמי שמר לאזכור כפול - ולו ברמז - לאורך השיר? נדמה לי שדווקא מדרש שלישי יכול להסביר את הדבר. מדרש רבה על מגילת איכה מספר על חבורת חכמים - רבן גמליאל, רבי אלעזר בן עזריה, רבי יהושע ורבי עקיבא שרואים שועל בחורבות הר הבית יוצא מבית קדש הקדשים. כשהחלו הרבנים לבכות החל ר' עקיבא משחק. למה אתה צוחק, שאלו רבנים. ענה להם ר' עקיבא שכשם שנתגשמו נבואות החורבן עכשיו תתגשמנה נבואות הנחמה והבנין. ר' עקיבא רואה לעתיד רחוק יותר את התגשמות נבואותיהם של זכריה וישעיהו:

עוד ישבו זקנים וזקנות ברחובות ירושלים ואיש משענתו בידו מרוב ימים וילדים וילדות משחקים ברחובותיה (זכריה ח, ד).

נעמי שמר מזכירה לנו ברמז - שנאמנותו של ר' עקיבא לתורתו ולאשתו, נאמנות שהוא סימל באמצעות תכשיט זהב שצורת ירושלים חקוקה עליו, היא נאמנות שיש בה נחמה לעתיד וחזון של חיים חדשים בירושלים. [מקור]

ומשום כך אמרה מה שאמרה. ויש אומרים שלא ידעה מי הוא, אבל שמעה שבא אדם גדול לעיר ובאה להקביל פניו. וסמכה על כך שאדם גדול בתורה לא יבזה אשה עניה.

"כִּי לֹא-יִטֹּשׁ ה' עַמּוֹ וְנַחֲלָתוֹ לֹא יַעֲזֹב." [תהלים צ"ד 14]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **רביעי**
בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום חגיגי לכל בית ישראל!